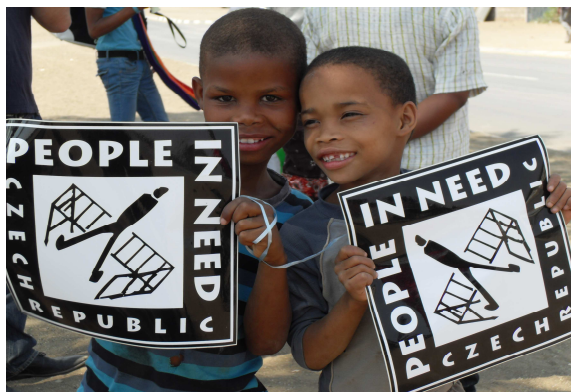

Zpráva ze stáže v Namibii – Keetmanshoop

červen - prosinec 2009

„Brácha jedu! Chápeš to? Vybrali mě!“ křičela jsem do telefonu stojíc 5. prosince 2008 v Praze na Perštýně. A takhle to všechno začalo... Na začátku zimního semestru jsem se pod Zdravotně-sociální fakultou JČU přihlásila na půlroční stáž do Namibie. Prošla ústním přijímacím řízením z cizího jazyka (v mém případě z anglického) na oddělení Zahraničních vztahů v Nerudově ulici, navštívila sídlo organizace Člověk v Tísni, o.p.s. v Praze, pod kterou je stáž vedena, zde absolvovala výběrové řízení, a nakonec zažádala o přidělení půlročního stipendia od Teologické fakulty JČU. Studuji již třetím rokem obor Sociální a charitativní práce na Teologické fakultě, což v té době znamenalo komunikovat o své stáži a to zejména o finanční podpoře i s mojí fakultou. Zdravotně – sociální fakulta poskytuje stipendium pouze svým vyjíždějícím studentům. Spolupráce s oběma fakultami byla výborná a já 21. června 2009 v 21:00 hod. vzlétla z mnichovského letiště směr jižní Afrika!

PROČ ZROVNA NAMIBIE?

Namibie se se svou rozlohou 825 000 km² nachází v jihozápadní části Afriky. Hlavním městem je zde Windhoek, ležící na severu země. Obyvatelstvo – 1.83 milionů. Že je to ve srovnání s velikostí země málo? Záleží na úhlu pohledu.....Namibie se řadí na 8. místo světového žebříčku v nakaženosti HIV/AIDS.

Na základě tohoto zjištění se od roku 2003 můžete v Namibii setkat s pracovníky z organizace Člověk v Tísni nebo-li People In Need. Sídlo People In Need (dále jen PIN) se nachází v okresním městečku, ležícím na samotném jihu země, Keetmanshoop v regionu Karas. Město je rozdělené stejně jako většina namibijských měst na centrální část tzv. *town* a příměstskou část *location*. Jedná se většinou o chudinské čtvrti obývané místním černošským obyvatelstvem. Jedna z nich si nese označení Tseiblaagte a ta se také od roku 2003 stala domovem expatů pracujících pod PIN. Našli byste zde budovu s nápisem The Wake Center, která v sobě ukrývá několik kanceláří, dílnu, sklad, mateřskou školku a velký zadní dvůr.

Cílem organizace PIN v Namibii je zmírnit dopady epidemie HIV/AIDS na život místní společnosti. V rámci této snahy zde probíhá několik projektů: 1) dílna zaměřená na výrobu modních a bytových doplňků, hraček, šperků atd. s cílem poskytnout práci a zároveň i psycho-sociální podporu lidem bojujícím s důsledky epidemie HIV/AIDS; 2) projekt Yelula/U-Khâi prostřednictvím něhož je možno zajistit jak materiální tak zejména psycho-sociální podporu

matkám a jejich dětem opět se nějak potýkající s HIV/AIDS; podpora sirotků a dětí čelící chorobě HIV/AIDS; podpora Svépomocných skupin; poskytování malých grantů a mnohé další; 3) projekt na podporu lidských práv a svobod sexuálních minorit žijících v Namibii.

Pochod na podporu nového projektu PIN týkající se sexuálních minorit

Proslov Head of Mission Hany Urbanové na Annual Conference U-Khâi/Yelula v Lüderitzu

Namibie stejně jako další africké země čelí mnoha materiálním a sociálním problémům. Takže na otázku *Co budeš dělat v Namibii?* se nebojte odpovědět **ÚPLNĚ VŠECHNO!!!** Člověku se zde otevírají nezměrné možnosti, kde se uplatnit, kam vložit kus sebe a kde být nápomocen.

CO ZNAMENÁ 'ÚPLNĚ VŠECHNO' NEBO-LI NÁPLŇ MĚ PRÁCE JAKO DOBROVOLNÍKA?

V této části záleží zejména na vaší iniciativě. Laicky řečeno: „jak se k tomu hold postavíte“. Myslím, že každý, kdo se rozhodne strávit půl roku v takovéto zemi, si s sebou veze nejen velkou dávku energie a nevysloveného očekávání, ale také klubko nejistoty a strachu z nového a neznámého. A pak BUM a jste tady! Všechno to, co jste si v sobě přivezli, se začíná drát ven a nějakým způsobem naplňovat. A právě tohle je ten moment, kdy si buď řeknete „*ale jo, ten půl rok tady nějak vydržím*“, anebo „*ty bláho, takových příležitostí, ale kde jen začít...?*“.

Hned po mém příjezdu do Keetmanshoopu jsem pomáhala s velkou zásilkou výrobků z dílny do Čech. Počítala jsem, zapisovala do tabulek, balíkovala, lepila a po týdnu bylo hotovo! Dílna nebo-li tzv. *workshop* byl pilotní projektem, s kterým Člověk v tísní do Namibie přišel. Což v současných dnech znamená, že většina zodpovědnosti za chod dílny drží v rukách samotní místní zaměstnanci. Potvrzením se stalo i to, že se na začátku tohoto roku osamostatnili od PIN a nesou si své vlastní označení Karas Huisen Crafts.

Poté jsem byla seznámena s celonamibijským projektem U-Khâi/Yelula, a který od té doby tvoří mateřskou základnu pro mou práci. Jak jsem zmínila výše, tento projekt se soustředí kolem lidí, kteří jsou nějakým způsobem zasaženi epidemií HIV/AIDS. Buď jsou sami nakaženi, či se starají o někoho, kdo je touto nemocí zasažen. Projekt se ve velkém měřítku soustředí kolem dětí, jež se nějakým způsobem s tímto problémem také potýkají – důsledkem HIV/AIDS přišly o své oba rodiče či jednoho z nich; nebo se narodily HIV pozitivní matce, které se může dostat ze

strany místních zaměstnanců jak podpory psycho-sociální, tak materiální v podobě dětského sunaru, mýdla či cereální kaše. Projekt nezapomíná ani na Svépomocné skupiny, jež se na základě osobní zkušenosti s HIV/AIDS tvoří.

Těžiště projektu U-Khâi/Yelula leží bezpochyby v psycho-sociálně-emocionálně-spirituální podpoře, a jak říkal už starý dobrý Maslow „*bez uspokojení základních lidských potřeb se nedá dosahovat těch následujících*“, tak stejně tak i U-Khâi/Yelula doplňuje svůj program o materiální pomoc v podobě tzv. Small grants.

Do tohoto programu jsem se nakonec vimplementovala tak nějak po svém. Začalo to tím, že jsme společně s pár dětmi, co za námi chodí pravidelně do kanceláře, založily Kids Club. Scházíme se jednou týdně na dvě hodiny. Obsah našeho setkávání se skládá z her, výtvarné činnosti, vzdělávacího programu jako je čtení knih, vedení diskusí na určité téma či návštěvy knihovny. Přihlásily jsme se společně na Experiential Learning Camp pořádaný jednou namibijskou organizací (Philippi Trust Namibia) a kde jsme následně prožily nádherných pět dní s ostatními dětmi a instruktory. Společně s mými dětmi máme před sebou ještě spousta práce, ale zejména radostí, takže vzhůru do nových dnů! A jak to souvisí s projektem U-Khâi/Yelula ? Pomocí tzv. Small Grants mohu pro náš Kids Club získat materiální podporu v podobě pastelek, barevných papírů, míčů či finanční příspěvek na společný výlet.

Další výzvou se zde pro mne stala pomoc při reorganizaci místní mateřské školky. Mateřská školka sídlí v zadní části Wake Centra a do ledna 2009 spadala také pod organizaci PIN. V lednu tohoto roku se na žádost místních učitelek osamostatnila a začala se se svými finančními a administrativními záležitostmi potýkat sama. Což vyžadovalo převzít dostatečnou zodpovědnost a povědomost o těchto věcech, kterých si však místní učitelky včas neuvědomily. Společnými silami jsme opět navrátily potřebný pořádek do administrativních věcí, spočítaly si finance potřebné na jeden měsíc a vytvořily nový program pro děti. Školka v posledních dnech také bojuje s nízkým počtem dětí, což pro nás znamenalo pozastavit nadcházející plány, které se týkaly nového vybavení školky a zavedení speciálního programu pro děti.

Tato prvotní myšlenka se však stala základem pro práci, které v posledních týdnech věnuji většinu svého času a energie. Jedná se o společný projekt pro všechny školky v Keetmanshoopu, v kterém je kladen hlavní důraz na zlepšení vztahu mezi rodičem a dítětem. Ptáte se proč na to jdu právě přes mateřské školky? To je jednoduché, protože to co dítě doma prožívá, se poté odráží do života školky, kterou navštěvuje. Rozhodla jsem se navštívit jak všechny mateřské tak i přípravné školky, které v Keetmanshoopu jsou. Zjistit jejich pracovní podmínky a specifické potřeby, jež pro svou práci shledávají jako nezbytné. Několik kroků jsme už s paní učitelkami společně ušly, avšak to nejdůležitější stále stojí před námi – společný workshop pro všechny učitelky, kde bychom si mohli utřídit zatím pouze vyřčené, ale neuskutečněné, sdílet navzájem zkušenosti ohledně práce s dětmi a jejich rodiči, naučit se spolupracovat a vzájemně se podporovat.

Poslední část bych věnovala práci, která se týká organizačních záležitostí. V rámci obou hlavních projektů (U-Khâi/Yelula a Karas Huisen Crafts) probíhají různé konference, meetingy, prezentace, propagační pochody atd. Mezi naše poslední akce patřilo slavnostní otevření dílny s, již zmiňovaným, novým jménem Karas Huisen Crafts. Při těchto příležitostech se snažím být, jak se říká, po ruce. Pomáhám s úpravami textových dokumentů, tisknu a kopíruji potřebný materiál, vyřizuji telefonáty a v průběhu akce se většinou snažím fotit a zapojovat do aktuálního dění.

Co říci k tomuto oddílu závěrem...je to tu neuvěřitelné! Každý den se probouzím s očekáváním, koho a co mi s sebou nový den opět přinese. A i když zrovna pracujete na nějakém konkrétním projektu, nikdy si nemůžete být jistý, jestli se to během noci všechno nezmění. Moje práce je uzce spojena s místními lidmi, s jejich prostředím, tradicemi a každodenním životem. Oni žijí a já žiji s nimi. Poznat a pochopit jejich kulturu je jak pro mojí práci tak pro můj nynější život tady prvotní záležitostí. A řeknu Vám, že si to užívám, jak jen můžu!

Jak už jste možná vytušili z mého předchozího vyprávění, tak se nacházím stále v Namibii. Ano, nyní jsem v polovině své stáže, a nechce se mi věřit, že ta první je už za mnou. Vidím před sebou ještě pořádný kus práce, který bych tady chtěla udělat. Takže vzhůru do toho, protože prosinec je ještě daleko, ne? :-)

Expat PIN Jirka Krejčí s místním zaměstnancem Benem Rukambou po nákupu dětského sunaru

V rámci organizace Philippi Trust Namibia jsem se zúčastnila speciálního tréninku a kempu zaměřeného na namibijské sirotky - se svým kamarádem a kolegou Alfonsem

JAK TO U NÁS VYPADÁ?

Keetmanshoop je okresním městečkem ležícím v Karas regionu. Obývá ho kolem 16 000 lidí, a určitě bych ho nezařadila mezi ty africké obrazy, které si člověk žijící v jedné z vyspělých zemí často o Africe udržuje. Ve městě najdete dva větší supermarkety, hostely, obchůdky s oblečením, lékarnu, fotoshop, ale také sídla různých ministerstev a malou knihovnu.

Myslím si, že nepatřím mezi lidi, jež by vyžadovali speciálních služeb, takže co jsem doposud ke svému životu potřebovala, jsem sehnala i v Keetmans. V supermarketech nakoupíte veškeré ovoce a zeleninu, pečivo, jogurty, mléko, sýry, máslo, cornflakes atd. Namibie miluje maso, takže pokud jste milovníci dobrého, na grilu připravovaného, masa, je to země stvořená přímo pro vás. Já zde, abych se přiznala, nemám s masem žádné zkušenosti, jelikož jsem striktní vegetarián. Avšak z vyprávění místních lidí a mých kolegů mohu říct, že si tu

jak jeho přípravu tak i následnou konzumaci opravdu užívají:-)

Pokud bych měla mluvit o cenách za potraviny, tak jsou velmi podobné těm našim. Akorát potraviny, které jsou v Namibii hůře sehnatelné jako sýry, jogurty či ořechy, se poté odlišují výrazněji. Pro představu: chleba 7 NAD (16,- Kč); mléko 7 NAD (16,- Kč); 1 kg jablek / 17 NAD (25 Kč), okurka 11 NAD (23 Kč); máslo Rama 9 NAD (13,- Kč).

K dostání je zde opravdu všechno – od chleba přes kalhoty po pleťovou vodu na obličej. Opravdu si s sebou nemusíte nakupovat zásoby na půl roku, stačí si sbalit jen ty nezákladnější věci jako jsou oblečení, základní hygienické potřeby a samozřejmě vašeho nejoblíbenějšího plyšáka na spaní, a hurá do Afriky.

A co takové kulturní vyžití? V tomto případě je důležité zapojit vlastní síly a nápaditost. V Keetmans můžete navštívit několik míst jako je muzeum, knihovna, restaurace či pár barů. Pak také věřím, že se vám v průběhu pobytu povede zúčastnit některého z volejbalových turnajů či nějakou, v Namibii tolik populární, Soutěž Krásy. Tuto poslední příležitost si určitě nenechte ujít. Program je totiž obohacen o hudební a taneční představení místních skupin, a ti opravdu vědí, jak na to šlápnout:-)

Jedna z posledních věcí, kterou každý nejspíše očekává, že zmíním, je možnost cestování. Po pravdě řečeno na to jak jsem si doma malovala, kam se všude podívám, tak tady se to všechno nějak zlomilo. „Location“ Tseiblaagte se stalo v trávení mého času místem jedna! Někdy si říkám, že je až neskutečné, jak jsem si na něj a jeho obyvatele zvykla. Líbí se mi poznávat jejich způsob života. Místní tzv. Nama kultura si v sobě nese snad něco jako zaklínadlo, které vás vždy přitáhne zpátky. A to i poté, co jste s nimi strávili sami dva intenzivní týdny v rámci tréninku či kurzu, a máte jich s prominutím „už plný zuby“! :-)) Nepotřebuji scestovat celou zemi, protože mně je opravdu dobře tady - v Tseiblaagte, ve společnosti mých českých a místních kolegů, tak i ostatních lidí z komunity, které jsem zde zatím mohla potkat. Jinak samozřejmě v Namibii nalezte spoustu nádherných míst k naštvění. Mezi hlavní patří přírodní park Etosha na severu země, kousek vedle jsou k vidění obrovské písečné duny označované Sossusvlei, Fish River Canyon nedaleko Keetmans, či vyhaslý vulkán Brukkaros. V rámci letošní velké konference věnované projektu U-Khâi/Yelula se mi dostalo příležitosti navštívit, a zároveň tak strávit několik nádherných dní v přímořském městě jménem Lúderitz. V okolí Lúderitzu se pak nachází dalších několik zajímavých míst, na které se určitě stojí za to jet podívat. Záleží plně na vás, jak si svůj volný čas rozvrhnete a nakolik ho věnujete cestování. Pracovníci z PIN jsou velmi ochotní, a tak nebyl nikdy problém, je požádat o radu co se cestování týče, či s nimi tento čas strávit společně.

CO TOMU PŘEDCHÁZELO?

Od počátku pro mne bylo důležité se držet v přímém kontaktu se samotnou organizací People In Need. Dostala jsem kontakty jednak na člověka, jež pomáhá s projektem přímo z Prahy, a jednak na expaty, jež se v průběhu prosince a ledna přemístili do místa mise, tedy do Keetmanshoopu. S pražskou koordinátorkou jsem vyřizovala zejména administrativní záležitosti jako tzv. zvací dopis od PIN, průvodní dopis pro Ministerstvo zahraničních věcí ve Windhoeku a další potřebná potvrzení, jež se týkala zejména víz.

S vízama to bylo celkově „zajímavé“. PIN ve spojení se Zdravotně sociální fakultou JU letos poprvé prodloužil pobyt ze 3 měsíců na 6. Což ve spojení s jejich vyřizováním znamenalo občas nelehký úkol. Některé z cestovních agentur nabízejí v rámci svých služeb i vyřízení víz.

Avšak většina operuje pouze se 3 měsíci, s kterými je spojeno pouze tzv. turistické vízum. V této chvíli, si myslím, že je vždy nejrozumnější se spojit s těmi, kdo v zemi, kam se chystáte, už jsou. Jelikož je v Namibii neustálý přístup k internetu, nebyl problém přes e-mailovou poštu cokoli vyřídit. Co je určitě také důležité, je spojení s ambasádou, která tato víza poskytuje. Na jejich stránkách zjistíte veškeré informace ohledně víz – o který typ zažádat, kde o ně žádat, jaké jsou poplatky a co vše potřebné přiložit. Z vlastní zkušenosti mohu říct, že čím dříve začnete tím lépe. Na půlroční vízum totiž připadá minimální vyřizovací doba 3 měsíce a to před tím musíte sehnat ještě veškeré dokumenty, jež musejí být v rámci toho přiloženy. S tím, že všechny musí být přeloženy do angličtiny a s ověřeným razítkem překladatele. Já jsem nakonec žádala o *Temporary work or study permit* na dobu 6 měsíců, jež je vyřizováno samotným Ministerstvem zahraničních věcí ve Windhoeku. Veškeré dokumenty je potřeba na toto ministerstvo včas nafxovat a pak už jenom čekat na odpověď. Díky zmatkům, jež v důsledku prodloužení stáže nastaly, jsem nakonec veškeré své dokumenty nafxovala pracovníkům z PIN sídlící v té době už v Namibii, a oni mi to poté pomohli s Windhoekem vykomunikovat. Výsledek jsem dostala týden před odletem. Opravdu si na tyto věci dávejte pozor a začněte s vyřizováním co nejdříve! Místní byrokracie je ještě horší než ta naše:-)

Jak jsem se sem dostala? Bohužel nemám s cestovními agenturami dobré zkušenosti, tak jsem se rozhodla sehnat letenky sama. Byla to hodně investigativní práce, ale myslím, že se mi ve výsledku velmi povedla. Vybrala jsem si leteckou společnost Air Berlin, přes jejich stránky zabojovala letenky a společně s Head of Mission for Namibia Hankou Urbanovou vyrazila. Hanka si v té době vybírala měsíční dovolenou, kterou chtěla strávit doma v Česku. Bavily jsme se o tom průběžně přes e-mail, a nakonec to nastavily tak, že jsme Českou republiku opouštěly společně. Odlétaly jsme z Mnichova, kam nás zavezly Hančini kamarádi. Jinak se dá samozřejmě využít autobus Student Agency, jež vás zaveze až na mnichovské letiště. V březnu jsem si koupila pouze jednosměrnou letenku, jelikož v té době nebylo ještě možné zakoupit i na cestu zpět. Narozdíl totiž od předchozích turistických víz, kde to stálo jako jeden z hlavních požadavků, to nebylo nutné. Svoji zpáteční letenku jsem si koupila před necelým měsícem přes internet opět u stejné společnosti. Díky internetu zde opravdu není problém cokoli vyřídit – od letenky přes on-line bankovníctví po komunikaci s vlastní rodinou a přátely. I v tomto případě platí, že čím dříve tím lépe - zejména co se týče cen za letenky. Samozřejmě se dá před cestou koupit obousměrná letenka a přímo z Prahy, ale podle toho se pak řídí i cena. Záleží kolik se rozhodnete investovat už do samotné cesty.

V předchozím odstavci jsem zmínila on-line **bankovníctví**. Na střední škole jsem si založila účet u Komerční banky, která také nabízí možnost pořízení mezinárodní platební karty MasterCard. Jediné, co bylo potřeba u této karty udělat, bylo odblokování přístupu v rámci mezinárodní obchodní sítě. Jinak řečeno, je dobré se před cestou ujistit, zda je karta pro tyto účely aktivní. Do Namibie jsem jela s hotovostí 15 000 korun českých, které jsem si ještě doma vyměnila na Eura a poté na windhoekském letišti na namibijské dolary. Jeden namibijský dolar je přibližně 2,3 Kč. Po následující čas si vybírám z místních automatů. Je dobré si u místní banky, pod kterou se nachází vámi vybraný automat, zjistit, kolik je denní limit. Jelikož jsou za mezinárodní výběry vyšší poplatky, předpokládám, že budete preferovat vyšší sumy vašeho výběru. U Komerční banky jsou tyto poplatky kolem stokoruny za jeden výběr. S tím, že v rámci zahraničního programu pro studenty, je zde výhoda jednoho měsíčního výběru kdekoli na světě zadarmo, tedy bez poplatku. Nevím, jak zde funguje Česká spořitelna, ale Komerční banka zde má velmi omezený výběr co se týče bankomatů, které jsou na ni napojeny. Vybírám si u tzv. StandardBank, kde je denní limit výběru 5000 NAD. S tím, že si částku musíte rozdělit do dvou výběrů po 2500 NAD, pokud ji chcete celou.

Další věcí, kterou bych měla nejspíše zmínit, je **očkování**. Opět veškeré informace týkající se vhodného očkování do Namibie naleznete na internetu. Ale to si myslím, že vám poslouží spíše jako takový malý přehled. Každé očkovací centrum by vám mělo být schopno poradit a doporučit vhodné očkování pro příslušnou zemi. Já jsem navštívila Očkovací centrum Na Sadech v Českých Budějovicích. Zde jsme společně s MuDr. Čermákovou vytvořily očkovací plán, kterého jsem se od února do června držela. Myslím, že je lepší si nechat mezi jednotlivými očkováními delší rozestupy, než to potom honit na jednou a na poslední chvíli. Některé vakcíny mohou být silnější a člověk nikdy neví, jak na ně jeho tělo může zareagovat. Ve výsledku jsem byla naočkována proti Hepatitidě typu A,B; žluté zimnici, břišnímu tyfu, meningitidě, choleře a také vzteklině. Zdravotní pojištění jsem si pak vyřizovala u pojišťovny Generali a.s.

Co si s sebou nezapomenout? Jestliže máte laptop, tak ho určitě nenechávejte doma! Budete ho potřebovat jak k práci, tak ho oceníte i ve vašich volných chvílích. Čtenáři zde určitě ocení dobrou knihu, sportovci dobré boty a všichni informace o právě probíhajícím ročním období v Namibii. Možná mi nebudete věřit, ale zima tady opravdu existuje. Využila jsem jak zimní bundy tak teplých ponožek od babičky. Zimní období je zde většinou od poloviny května do konce srpna. Pak už vás paradoxně čekají jenom neuvěřitelné teplotní rekordy a krásně zarudlá líčka:-)

Závěrem bych akorát chtěla odkázat na zdroje, kde najdete veškeré webové a e-mailové adresy, kontakty a potřebné rady. Hodně mi pomohly stránky zdravotně-sociální fakulty, které se na rozvojové programy odkazují, orientační manuál zaslaný organizací People In Need a v neposlední řadě přímý kontakt s předchozími stážisty a pracovníky z organizace People In Need.

Stejně tak i já ráda poskytnu doplňující informace o této stáži a podělím se s vámi o další neuvěřitelné zážitky. Mějte se krásně a v prosinci na viděnou:-)

Veronika Šťastná

studentka TF JČU

Sociální a charitativní práce

janefromthepark@gmail.com

Já a facilitátorka Elsabe z Philippi Trust Namibia